

2 Μαρτίου 2016

Παρεμβατική τεκνοποίηση: Επιστημονικές εξελίξεις και Ορθόδοξη Βιοηθική (Νίκη Νικολάου, Θεολόγος)

/ [Πεμπτούσια](#)

Η μελέτη της θεολόγου Νίκης Νικολάου για τη σχέση της θεολογικής ανθρωπολογίας με τη Βιοηθική (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1PZnlUq>), συνεχίζει στην εξέταση των βιοηθικών θέσεων του Επ. Καθ. Νίκου Κόιου σχετικά με τις εξελίξεις που συντελούνται στην υποβοηθούμενη γονιμοποίηση και τις σχετικές ορθόδοξες βιοηθικές θέσεις.

Πηγή: hippyotomus.wordpress.com

Η δεύτερη κατηγορία, στοχεύει στην θεραπευτική παρέμβαση και αλλαγή στο

γονιδίωμα του ανθρώπου, η οποία θα έχει μόνιμο χαρακτήρα τόσο για το συγκεκριμένο άτομο, όσο και για τους απογόνους του[557]. Επομένως, η βιοηθική προβληματική σχετίζεται με τη μόνιμη και γενετικά μεταβιβάσιμη αλλαγή του ανθρώπινου γονιδιώματος. Οι γενετιστές αντιμετωπίζουν πολλές δυσκολίες και για αυτό η έρευνα βρίσκεται σε πειραματικό στάδιο. Η βάση της τεχνικής της γονιδιακής θεραπείας σε γενετικά κύτταρα, στηρίζεται στο δεδομένο ότι τα κύτταρα του ανθρώπινου οργανισμού, όταν βρίσκονται ως το πρώιμο εμβρυϊκό στάδιο των 32 είναι διαφοροποιημένα[558], δηλαδή ακόμη δεν έχουν σχηματίσει κάποιο συγκεκριμένο ιστό ενός οργάνου, ώστε να μπορεί να γίνεται λόγος για σωματικά κύτταρα. Αυτό το στάδιο ονομάζεται βλαστοκύστη. Το κάθε ένα από τα κύτταρα, τα οποία ονομάζονται ολοδύναμα, μπορεί να εξελιχθεί σε οποιαδήποτε μορφή σωματικού κυττάρου ή σε ολόκληρο οργανισμό. Από αυτό συμπεραίνει η επιστήμη ότι η κάθε γενετική αλλαγή, η οποία θα συντελεστεί στον οργανισμό πριν από το στάδιο των 32 κυττάρων, θα αφορά ολόκληρο τον οργανισμό και τη γενετική του σύσταση[559]. Ενδείκνυται ότι αυτή η θεραπεία έχει περισσότερα πλεονεκτήματα από τη γονιδιακή θεραπεία στα σωματικά κύτταρα.

Σημειώτέον ότι οι ανωτέρω μέθοδοι δεν αποσκοπούν μόνο στη θεραπεία, αλλά και στη βελτίωση των ανθρώπινων χαρακτηριστικών, όπως για παράδειγμα η εμφάνιση, η γήρανση, η σωματική διάπλαση, και στα ψυχικά μορφώματα, όπως είναι το άγχος και η επιθετικότητα. Επιπλέον, η γονιδιακή παρέμβαση γίνεται με τις τεχνικές της εξωσωματικής γονιμοποίησης. Όσον αφορά στη συγκεκριμένη τεχνική, δημιουργήθηκαν δύο τάσεις στο ιατρικό πεδίο: οι υποστηρικτές και οι σκεπτικιστές. Οι πρώτοι εκφράζουν την άποψη ότι μέσω της παρέμβασης αυτής θα δοθεί η δυνατότητα γενετικής διόρθωσης των προβληματικών μεταλλάξεων και άλλων γενετικών σφαλμάτων[560]. Οι δεύτεροι υποστηρίζουν ότι πρόκειται για ένα αδικαιολόγητα φιλόδοξο εγχείρημα με τεράστιο κόστος και με αμφίβολες προοπτικές επιτυχίας[561] και προβάλλουν την άμβλωση ως μέτρο εξάλειψης των σοβαρών γενετικών ασθενειών.

Επιστρέφοντας στο θέμα των βιοηθικών προβλημάτων της γονιδιακής θεραπείας στα γενετικά κύτταρα, να σημειωθεί ότι αυτά χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες: (α) στην παρέμβαση στη γενετική ιδιοσύσταση του ατόμου και των απογόνων του και το δικαίωμα κάποιου τρίτου να την καθορίσει, (β) στη χρήση της για μη θεραπευτικούς σκοπούς και (γ) στη δυνατότητα πρόσβασης σε μια θεραπεία τέτοιας μορφής από όλους με δεδομένο ότι το κόστος της διαγράφεται μεγάλο [562].

Σχετικά με την πρώτη κατηγορία, αξίζει να αναφερθούμε στη σύμβαση του Οβιέδο (1996) για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την αξιοπρέπεια των

ανθρωπίνων όντων αναφορικά με τις χρήσεις της βιολογίας και της ιατρικής[563]. Η γονιδιακή θεραπεία στα γενετικά κύτταρα απαγορεύεται με το σκεπτικό ότι « μια παρέμβαση που στοχεύει στην τροποποίηση του ανθρωπίνου γονιδιώματος μπορεί να γίνει αποδεκτή μόνο για προληπτικούς, διαγνωστικούς ή θεραπευτικούς σκοπούς και μόνον όταν ο στόχος της δεν είναι να εισαγάγει κάποια τροποποίηση στο γονιδίωμα οποιασδήποτε γενιάς»[564].

Οι βιοηθικολόγοι τονίζουν ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα δεν γίνεται να θεωρούνται ως φυσικά δικαιώματα, γιατί έτσι θα καθίσταντο απόλυτα και αδιαπραγμάτευτα. Αμφισβητούν το δικαίωμα στη γενετική κληρονομιά, το οποίο δεν πρέπει να παρεμποδίζεται και αρνούνται ότι ένα τέτοιο δικαίωμα μπορεί να υπηρετήσει την προστασία των επόμενων γενεών[565]. Οι σκεπτικιστές αντίπαλοί τους προβάλλουν την αρχή της αυτονομίας του ατόμου, κατά την οποία το ίδιο το άτομο πρέπει να λαμβάνει τις ηθικές αποφάσεις.

Ποια είναι, όμως, η θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας; Η εκδήλωση του ενδιαφέροντός της υπήρξε άμεση. Δεν μπορούσε, εξάλλου, να μην μετέχει εφόσον «η ανθρώπινη ζωή σε όλες τις εκφάνσεις και τα επίπεδά της αποτελεί κεντρικό αντικείμενο ενδιαφέροντος για την Ορθόδοξη θεολογία και κατ' επέκταση για την Ορθόδοξη ηθική»[566]. Δημιουργήθηκαν ομάδες και κέντρα μελέτης των βιοηθικών προβλημάτων, διοργανώθηκαν συνέδρια, ημερίδες, εκδόθηκαν εγκύκλιοι και δημοσιεύθηκαν άρθρα και μελέτες. Στον τομέα της εκπαίδευσης καταρτίστηκαν προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών και στις Ορθόδοξες θεολογικές σχολές εκπονήθηκαν μεταπτυχιακές και διδακτορικές εργασίες.

[Συνεχίζεται]

[557] Στο ίδιο, σ. 26

[558] Στο ίδιο, σ. 27

[559] Στο ίδιο, σ. 27

[560] Στο ίδιο, σ. 28

[561] Στο ίδιο, σ. 28

[562] Στο ίδιο, σ. 32

[563] Στο ίδιο, σ. 32

[564] Στο ίδιο, σ. 32

[\[565\]](#) Στο ίδιο, σ. 33

[\[566\]](#) Νικόλαος Γ. Κόιος, *Ηθική θεώρηση των τεχνικών παρεμβάσεων στο ανθρώπινο γονιδίωμα*, ό.π., σ. 223